

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 28 (447)

Fredagen den 10 juli 1896.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben ..... » 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad
---	--	--	---	--	---

PÅ SEXTIOÅRSDAGEN

* * * Den 9 juli 1896 * * *

Kring hela Sverige vajar vår blå och gula flagga,
 I festtåg havvets vågor mot gröna kuster vaggas,
 Kanonsaluten vida kring Stockholms stränder går.
 Högsommaren är inne! Naturen strålar färdig
 I solljus och i grönska och bidar, skön och värdig,
 Att hylla Sveriges drottning och hennes sextio år!

»Det var en gång en drottning», den gamla sagan lydde; —
 Med guld och ädelstenar din tanke henne prydde,
 Och allt, du kunde drömma af präktigt, ägde hon:
 En kunglig purpurmantel med bräm af hermeliner,
 En krona af demanter och spira af rubiner,
 Och tusen pager stodo på vakt kring hennes tron. —

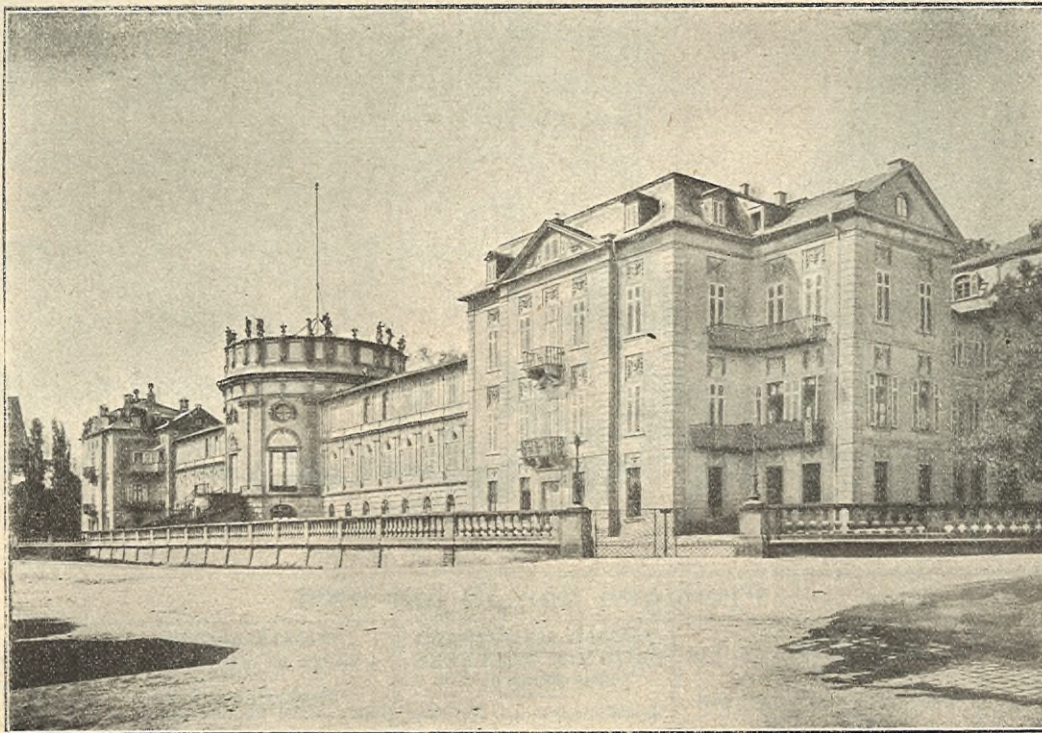
Så var din sagas drottning! — Här möter dig en annan!
 Väl bär hon som i sagan ett diadem kring pannan,
 Från hennes skuldror faller en kungamantel ner! —
 Men här, i verkligheten, du bakom prakten finner
 Ett hjärta, som i tystnad för allt det högsta brinner,
 Som stort och fullt af kärlek på livvets allvar ser.

Väl håller hon en spira, som ädelstenar smycka,
 Men spiran heter godhet och kraf på andras lycka,
 Och ödmjukhetens styrka är hennes härskarmakt!
 Och hennes tusen pager, som rundt om tronen bida,
 Det är en här af tankar för alla dem, som lida,
 En här, som, tyst och trogen, står dag och natt på vakt!

Det är att vara drottning! Att, framför allt en kvinna,
 Ej länder eller riken, men varma hjärtan vinna!
 Se, tacksamhetens rosor gro fram hvar ännu du går!
 Vi hylla dig, vår drottning, i livvets fulla sommar,
 Ty sommarlivvet varar, så länge kärlek blommar,
 Och stilla kärlek spirar i dina tysta spår!

De hylla dig, de många, som icke ses och höras,
 Men kanske skall, som eko, med dagens festsorl föras
 Det stilla ord: »Välsignad!» som ur hvar hjärta går!
 Och tusen varma böner ur tystnaden sig svinga
 Från Sveriges alla trakter, från mäktiga och ringa
 För dig, vår ädla drottning, och dina sextio år.

Ellen Lundberg,
 född Nyblom.

Slottet Biebrich. Drottning Sofias barndomshem.

Drottning Sofia af Sverige och Norge.

Då högsommaren i norden nått sin rikaste och fullaste utveckling och rosor och liljor i yppig fägring täfva med hvarandra om skönhetspriset, infaller en dag, som icke blott af den kungliga familjen och den krets, som står denna närmast, utan äfven af svenska folket i stad och på land hälsas med glädje. Det är *den 9 juli*, vår drottningens födelsedag, hvilken i år får än större betydelse, då den innebär de 60 årens silfverkrona. Drottning Sofia har, under det hon blifvit allt mera känd af det folk hon med innerlig hängifvenhet tillhör, vunnit allt större rum i hjärtat hos hög och låg, som med vördnad och kärlek blicka upp till den höga föresyn hon i så många afseenden gifvit sitt folk. Säkert skall därför en kortfattad öfversikt af vår drottningens lif emottagas med glädje, och det icke minst af den svenska kvinnan.

Sofia Wilhelmina Mariana Henrietta, dotter af hertig Wilhelm af Nassau och hans andra gemål, prinsessan Paulina af Würtemberg, föddes i Biebrich i Nassau den 9 juli 1836.

Där Mühlbach flyter in i Rhens biflod Lahn, reser sig en vacker bergkulle. Den höjer sig öfver en af de fagrade trakter af Tysklands jord. På kullen stå ruinerna af en gammal riddarborg; dess grundläggning faller nära nog inom sagans område, till och med dess förfall tillhör en längesedan förgången tid. Borgen uppkallades efter den vid kullens fot liggande ännu äldre staden Nassau. Ätten Nassau har under sin långa fortvaro spelat en betydande roll i historien, kanske mindre inom eget land än genom sina många ättlingar, som kallats att leda andra folks öden. Släkten Nassau har skänkt Tyskland en kejsare — Adolf af Nassau — Holland och England konungar och Nederländerna en befriare, Wilhelm af Oranien.

Redan från år 1597 dagtecknar man den äldriga borgens förfall. Ättlingarne af den gamla släkten fingo bygga sig nya slott. Ju fredligare tiderna blefvo, dess tillgängligare och människovänligare blefvo riddersmännens och furstarnes boningar. De flyttade från höjderna ned i fagra dalar, där de speglade sig i Rhen eller Lahn, och där små samhällen växte upp omkring dem.

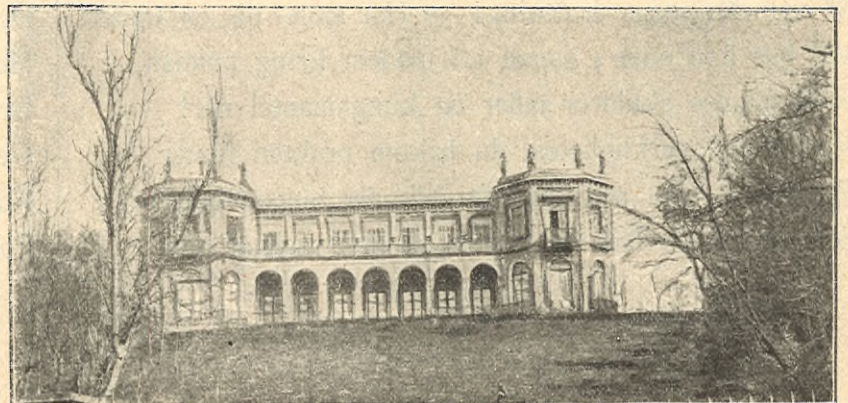
Det vackraste af dessa Nassaus moderna herresäten, ja, det vackraste utefter hela Rhenstranden är Biebrich, drottning Sofias födelseort. Under det ättens stamborg ligger i landets nordligare del, ligger Biebrich i dess sydligaste, en trakt, hvars karaktär bestämmes genom Taunus' besjungna berg. Skönare nejder skådas väl knappast under ett så pass nordligt klimat. Biebrich var ända till 1840 hertigens af Nassau residens, men utbyttes då mot Wiesbaden; dock bibehölls det fortfarande som den hertigliga familjens vistelseort under somrarna.

Det var här, i dessa leende omgifningar, som den lilla prinsessan Sofia framlefde sina barndomsår. Hon var ett vackert, kvickt och lifligt barn, säger hennes äldre halfsyster, furstinnan Maria af Wied, men redan då af en svag kroppskonstitution. Med lätthet uppfattade hon allt och lärde sig tidigt, icke blott att läsa, utan äfven att tänka.

Redan vid tre års ålder förlo-
rade hon sin far

och växte sedan upp i mycken stillhet och afskildhet på samma gång hon under moderns personliga uppsikt, med ledning af utmärkta lärare och lärarinnor, ägnade sig åt allvarliga studier. Särskildt nämnes fröken Hessel såsom den, hvilken under flere år ledde hennes intellektuella utveckling och utöfvade stort inflytande på bildandet af hennes karaktär. Den unga prinsessan älskade företrädesvis att fördjupa sig i historiska studier, äfvensom i främmande språk, hvarvid hon, under förtroligt umgänge med ett par i Wiesbaden bosatta engelska familjer, redan tidigt började omfatta så väl den engelska literaturen som engelska folkets institutioner och skaplynne med en förkärlek, hvilken hon sedermera alltjämt bibehållit.

Det var emellertid icke blott i fråga om läsning, som den unga prinsessan visade sig intresserad, hon röjde ock lust och begäfnings för musik och utvecklade isynnerhet i pianospelning de medfödda goda anlagen under framstående mästares ledning, bland andra Ehrlich och Rubinstein.

Paulinenpaläet i Wiesbaden.

Vid fyllda sjutton år tillbragte prinsessan med sin moder en vinter vid hofvet i Petersburg hos sin moster, storfurstinnan Helena, omtalad för sitt spirituella väsen och sin fina bildning. Det var vintern emellan 1853 och 1854, under det minnesrika Krimkrigets första skede. Lifvet i den ryska hufvudstaden var helt olika det mera enformiga, tysta lifvet i modershemmet i Wiesbaden och prinsessan Sofia beundrades ganska mycket för sina så väl yttre som inre egenskaper, dock återvände hon utan saknad från stora världen för att i stilla tillbakadragenhet lefva i Paulinenpaläet med sin moder till dennas 1856 inträffade död. Från denna tid vistades prinsessan Sofia hos sin äldre halvesyster, den ofvan nämnda furstinnan af Wied, som alltid för sin yngre syster förblifvit en moderlig vän, liksom hon af denna omfattades med en hängifven kärlek. Furstinnan af Wied, moder till drottning Elisabet af Rumänien, är en högsint och ädel personlighet, som i vida kretsar gjort sig känd för sitt djupa allvar, sin hjärtevinnande godhet, sin viljekraft och sin outröttlighet i att göra godt. Själf luttrad genom lidanden af många slag, förstår hon såsom få att tala med de lidande och sorgsna. Hennes lifs högsta glädje är ock att lätta andras bördor och genom sitt personliga deltagande trösta och vederkvicka, hvar så behöfves. Ett allmänt omdöme om henne har funnit uttryck i följande ord: »Hon låter blott kärlek stråla fram, hvarthän hon än vänder sig.»

Hennes gemål var ock en ädel, frisinnad och mångsidigt begåfvad man, härstammande från de gamla grefvarne af Wied, som under reformationstiden öppet slöto sig till den evangeliska rörelsen och under de religionsstormar, som sedan skakade Europa, öppnade en tillflyktsort inom sitt landområde för förföljda protestanter, oafsedt deras religiösa åskådning. Under de napoleonska revolutionskrigen utmärkte sig ock furstarne af Wied för fosterländska tänkesätt, kämpande tappert bland de skaror, som bjödo den franske eröfraren spetsen.

I detta goda sysskonhem, på slottet Montrepos nära Neuwied, tillbragte prinsessan Sofia året efter moderns död, och där såg hon första gången den svenske konungasonen, dåvarande hertigen af Östergötland, som under hemfärden från en resa till hofven i Paris och London besökte den furst-

Furstinnan Maria af Wied, drottning Sofias halvesyster.

liga familjen Wied på dess landtslott Montrepos. Prinsessan Sofia af Nassau gjorde genom sin skönhet, sin allvarliga karaktär, sitt sanna väsen och sitt för tidens goda strömningar öppna sinne genast ett djupt intryck på den unge fursten och redan den 26 september samma år (1856) firades deras förlofning. Hvad som knöt de båda unga vid hvarandra var icke den politiska beräkningen, utan den ömsesidiga kärlekens långt starkare band. Den 8 oktober tillkännagafs förlofningen officiellt och

underrättelsen härom emottogs i Sverige med dess större glädje, som ryktet visste berätta, att den furstliga fästmon, som nyligen fyllt tjugu år, var utmärkt för hjärtats egenskaper ej mindre än för intelligens och behag. Den dag prins Oscar och prinsessan Sofia förlofvade sig, inristade de sina namn i en gammal dubbelekt utanför slottet, hvilken sedermera fått namn af »förlofningseken»; de medförde ock från densamma ett par ekollon till Sverige, hvilka de furstliga makarne planterade vid Drottningholm, där de nu uppvuxit till unga kraftfulla träd i den kungliga trädgården.

Biläget firades d. 6 juni 1857 med mycken högtidlighet i brudens födelsestad, Biebrich, där vigseln ägde rum i det för henne så minnesrika slottet och förrättades af kyrkorådet Dietz. På aftonen hyllades de nyförmälda med serenad och fackeltåg. Den 11 juni anträdde färden till Sverige öfver Köln, Hannover, Hamburg och Lübeck. I Trawemünde steg det furstliga paret ombord å linjeskeppet »Stockholm» och ankrade, åtföljdt af en eskader, på den svenska hufvudstadens redd den 19 juni (samma dag då kronprins Oscar 1823 firade sitt biläget med prinsessan Josefina, och samma dag då kronprinsessan Lovisa 1850 gjorde sitt intåg i Stockholm).

Stränderna på Kastell- och Skeppsholmen samt en stor del af Skeppsbron voro fyllda af åskådare. Landstigningen skedde vid Logårdstrappan. Å slottet mottogos de nyförmälda af konungen, drottningen, änkedrottningen samt den öfriga kungliga familjen. En af de närvarande skrifer här om: »Det var en rörande syn, då den unga hertiginnan, i likhet med alla till Stockholm först ankommande furstebudars sed, skyndade att knäböjande hälsa den regerande konungen och nu fann honom sjuk och svag.

Vid denna svärdotterns och svärfaderns första omfamning torde knappt något närvarande öga kunna afhålla sig från tårar.» Därefter begaf sig fursteparet till sitt blifvande hem, Arffurstens palats vid Gustaf Adolfs torg, och hälsades härvid på det lifligaste af de samlade folkskarorna. »Det festliga mottagandet, gynnadt af det vackraste väder och belyst af en varm junisol, var sådant,» säger en samtida tidning, »att det bör hafva öfvertygat den ädla prinsessa, som i dag för första gången beträdd Sveriges jord, att hon här hälsas hjärtligen välkommen, ej blott i hofvets salar, utan äfven af ett folk, som varmt deltagar

Slottet Montrepos. furstparets af Wied hem.

i konungahusets lycka.» I Stockholms slottskapell hölls trefaldighets-söndagen högtidligt Te Deum, med predikan af hofpredikanten Wenström.

Hertiginnan Sofia blef i sitt äktenskap moder till fyra söner: *Gustaf*, vår nuvarande kronprins, född i Stockholm 1858, *Oscar*, född 1859, *Karl*, född 1861 och *Eugén*, född 1865.

* * *

Vid konung Karl XV:des död, den 18 september 1872, uppsteg konung Oscar II på Sveriges tron, hvarefter de kungliga makarne kröntes den 12 maj 1873 i Stockholms Storkyrka och den 18 juli samma år i Trondhjems domkyrka.

Vi tillåta oss här att till fullständiggande af drottning Sofias bild anföra följande af en person, som under en lång tidsföljd under hälso- och sjukdomsdagar stått henne nära: »Drottning Sofias personlighet omfattar en sällsynt förening af sådana

»Förlofningsseken» invid Montrepos.

Med en omutlig rättskänsla samt en starkt utpräglad själfständighet och fasthet i åsikter, förenar hon ett omfattande och lefvande intresse för allt, som ligger inom området för den mångsidiga verksamhet, som tillhör hennes kall. I sitt hem framträder drottning Sofia som den upphöjda förebilden för en hängifven och trofast maka, som den ömmaste moder, som en samvetsgrann, lugn och kärleksfull ledarinna af det dagliga lifvets mångahanda omsorger i stort och smått.

I främsta rummet har uppfillandet af de moderliga plikterna legat hennes hjärta nära. Särskildt under sina söners yngre år följde hon deras uppfostran med oafslätlig och insiktsfull omvårdnad samt öfvervakade personligen deras utveckling, hvarvid hon förstod att på samma gång genom sitt glädtiga lynne sprida fröjd i barnkretsen och genom sitt värdiga och ädla

egenskaper, som utgöra en kvinnas och en drottning högst och skönaste prydnad.

Rika gåfvor, både hufvudets och hjärtats, hafva fallit på hennes lott, och dessa gåfvor hafva utvecklats, renats och förädlats, så väl af en grundlig och mångsidig bildning, som af en rik lifserfarenhet, förvärfvad ej minst i det kroppsliga lidandets stränga skola. Begåfvad med ett öfverlägset, skarpt genomträngande förstånd, en fördomsfri och öppen blick för lifvets alla förhållanden, vet hon att vid deras bedömande snabbt och säkert skilja hufvudsak från bisak, skal från kärna, samt älskar att i botten uttömma hvarje fråga, åt hvilken hon skänker sin uppmärksamhet, och att därvid skärskåda densamma hufvudsakligast från praktisk synpunkt.

Drottning Sofia vid förlofningsåldern.

Drottning Sofia omkring år 1870.

Drottning Sofia i sin silverbröllopskrud.

föredöme utöfva på de ungas sinne ett inflytande, hvars frukt visar sig icke minst i den hängifvenhet och det förtroende, hvarmed hennes nu till män uppvuxna söner söka återgälda hennes uppoffrande kärlek.

I denna hemmets lycka har dock sedan många år tillbaka en smärtsam inskränkning inträdd till följd af drottningens svaga och vacklande hälsa, som 1887, då hennes lif syntes allvarsamt hotadt, nödvändiggjorde en ytterst svår operation, hvilken hon med ödmjuk förtröstan och sant kristligt mod underkastade sig. Hennes långvariga sjuklighet har dels tvungit henne att tillbringa långa tider i utlandet och under sin vistelse hemma draga sig tillbaka från det officiella lifvets festligheter, dels ock nödvändigt lagt ett band på hennes af naturen stora verksamhetsifver. Det kroppsliga lidandet har dock icke brutit hennes andes spänstighet eller slappat hennes plikt känsla, det har endast i sin mån bidragit till utveckling i hennes sjäslif af den fromma och förtröstansfulla undergifvenhet och den oskrymtade gudsfruktan, som präglade hennes hela väsen.»

* * *

Huru varmt drottningen deltagit i en mängd välgörenhetsinrättningar inom landet torde icke vara okänt af någon, som läser dessa blad. Men icke nog att hon intresserat sig för och i väsentlig mån bi-

dragit till utvidgande och förbättring af sådana stiftelser, som redan funnits, hon har äfven tagit initiativ till nya och det på flere olika områden. Sålunda fäste hon redan tidigt sin uppmärksamhet vid en klass af olyckliga, som länge varit förbisedd och försummad. Den kunglige filantropen Oscar I var den, som genom sin epokgörande skrift »Om straff och straffanstalter» gaf uppslaget till en reform af fångvårdsväsendet i vårt land. Hans åsikt, att fängelset icke blott skulle vara ett straff, utan en uppfostran för den brottslige, har sedan allt mera gjort sig gällande. Den ändrade rusdryckslagstiftningen samt en förbättrad folkundervisning voro utan tvifvel faktorer, som kraftigt bidrogo att minska fall och återfall i brott. Strafflagarne mildrades och fångvården slog in på en helt ny väg. Men skulle den fostran och vård fången erhållit under sin fängelsetid bli fruktbarande för framtiden, så måste en hjälpsam och stödjande hand också räckas åt honom såsom frigifven. »Det gör ett varmt intryck,» skriver en af fångvårdens högst stående män, »att se, huru som den, hvilken först upp tog en sådan kärleksverksamhet, uträckande till sin fallna

nästa den hjälpsamma handen på det sätt den kunglige reforma-

torn själf förordat, var en af hans allra närmaste: den unga furstinna, som genom sitt giftermål med en af hans söner nyss förut införlivats med Sveriges konungafamilj och folk. Den 24-åriga hertiginnan af Östergötland var den, som efter rådplägningar med några för saken intresserade personer och i förtröstan på Guds bistånd grundade hemmet för frigifna kvinnor i Stockholm och därmed gaf uppslaget till den verksamhet för understödjande af frigifna fångar, hvilken sedermera spridd sig öfver landet, och som nu därstädes uppbares af icke mindre än 24 särskilda föreningar.»

Stiftarinnans tankar med afseende på den nya stiftelsen torde bäst kunna återgifvas med följande utdrag ur en årsredogörelse för densamma. Så yttras där bland annat: »Framför allt är det klart, att all verklig sedlig förbättring endast kan utgå från en levande kristendom, därför borde anstalten först

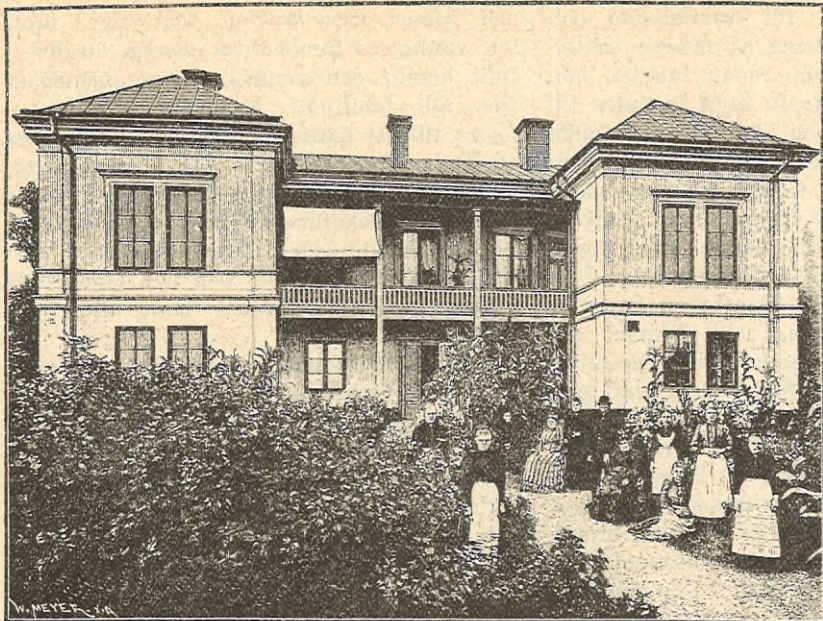
och främst vara kristlig. Då vidare brotten vanligtvis förebredas genom ett bristfullt hemlif och straffas genom afsöndring från allt familjelif, borde anstalten uppfostra till ett bättre hemlif och därför vara ett hem. Som därjämte lättja är modern till många laster, vore det nödvändigt att vänja dem, som skola förvaras från återfall i brott, vid en ordnad och nyttig verksamhet, därför borde i anstalten bön och Guds ords öfning gå hand i hand med alla slags arbeten.»

I öfverensstämmelse med denna plan har hemmets verksamhet också fortgått från dess grundande 1860 intill den dag, som i dag är. De första åren inrymdes det i hyrd lokal och underhölls ensamt af stiftarinnan. Sedermera inköptes och bebyggdes en egen tomt, men då utrymmet äfven här befanns för inskränkt och läget olämpligt, utbyttes denna byggnad mot en ny, då en större tomt inköptes och ett nytt hus uppfördes vid Maria Högbergsgata 29. Detta »Drottningens skyddshem», som det numera kallas, är det enda i sitt slag i Sverige. Antalet af kvinnor, som på en gång kunna inrymmas där, beräknades från början till 7, högst 9, emedan anstalten genom ett större antal ansågs lätt kunna förlora sin karaktär af hem. Resultaten af hemmets verksamhet ha, ehuru med åskilliga undantag, öfver hufvud taget varit glädjande, och många förlorade existenser hafva därigenom återgifvits både åt det borgerliga samhället och åt Guds rike på jorden.

Vi hafva så länge uppehållit oss vid denna anstalt, dels emedan den var den unga hertiginnans första själfständiga stiftelse i hennes nya hemland, dels emedan den torde vara alltför litet känd, fastän den intar ett

Drottning Sofia efter en af de senare årens fotografier.

»Drottningens skyddshem» i Stockholm.

så viktigt rum i senare tiders barmhärtighetsinrättningar.

Däremot torde drottning Sofias varma deltagande för sjukvården och allt som står i samband med den, vara mera allmänt känt. Sålunda har hon i egenskap af beskyddarinna tagit verksam del i förhandlingarna inom styrelsen för »Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn» och äfven lifligt intresserat sig för »Föreningen af Röda korset» samt för »Samaritanföreningen» i den norska hufvudstaden. Hennes verksamaste intresse för sjukvården har dock, så att säga, koncentrerats i hennes stora stiftelse *Sofiahemmet* och hvad som står i samband därmed. Under eget mångårigt lidande hade hon lärt att med den kristliga kärlekens deltagande tänka på de många som lida, ofta utan hjälp och lindring, på smärtsamma sjukläger. Bristen på särskildt utbildade sjuksköterskor framstod och därvid i skarpaste dager för henne och riktade hennes tankar på vikten och behovet af en anstalt för utveckling och höjande af en mera rationell sjuksköterskebildning så väl i teoretiskt som praktiskt hänseende. Tanken härpå rörde sig länge inom henne, innan den under loppet af 1883 tog gestalt af det den 1 januari 1884 på drottningens bekostnad öppnade »Hemmet för sjuksköterskor». Liten och ringa till sin början, utvecklade den nya anstalten en inre lifskraft, som gjorde att det lilla senapskornet inom kort blef ett löfrik träd, som gaf skugga och svalka åt många lidande. Anstalten, på samma gång en sjuksköterskeskola och ett sjukhem, förlades först i några hyrda rum vid Uplandsgatan, men då behovet af dess utvidgning blef allt mera kännbart, började under drottningens kraftiga ledning arbetet för anskaffande af medel till tidsenliga nybyggnader. Grundstenen lades den 14 december 1887 af konungen och drottningen, och den 1 oktober 1889 kunde det gamla hemmet inflytta i sina nya prydliga och ändamålsenliga lokaler vid Valhallavägen. Som Idun på sin tid intagit en närmare redogörelse för *Sofiahemmet*, vilja vi icke här upprepa densamma, blott återgifva hvad som mångenstädes blifvit sagdt, att drottning Sofia i denna stiftelse rest åt sig den vackraste minnesvård.

Det är dock äfven på många andra arbetsfält som drottningen lagt i dagen sitt

lappska missionen» också under drottningens särskilda beskydd. Härtill utöfvar hon en i hög grad omfattande enskild välgörenhet, hvarvid hon helst söker understödja de behöfvandes själförsörjning genom inköp af deras arbetsprodukter. Hvad hon på denna väg uträttat och huru många tårar hon i tysthet aftorkat, vet blott *han*, som ser i det fördolda, men dagen skall en gång göra det klart.

Den 6 juni 1882 firade vårt konungapar, med liflig anslutning från landets sida, den 25:te årsdagen af sin förmälning. Vid den kyrkliga akt, hvarmed silfverbröllopet högtidlighölls, predikade ärkebiskop Sundberg i slottskyrkan, där konungen och drottningen, omgifna af sin familj, tagit plats närmast altaret. Konungaparet donerade vid den betydelsefulla minnesfesten ansevärd summa under namn af konung Oscars och drottning Sofias silfverbröllopsfond, hvaraf räntan årligen skulle, enligt skyddsföreningens närmare bestämmelse, användas till bildande af lifräntor åt fattiga barn.

Att drottningen, under det hennes eget inre lif vunnit allt kraftigare gestalt, med varmaste intresse följer sitt lands kyrkliga utveckling, innerligt gläder sig åt Guds rikets utbredande och det kristliga lifvets inre tillväxt på samma gång som dess frigörelse från tomma former, är själfklart. Varmt tillgifven vår evangeliska kyrka, har hon öppet sinne för sann kristendom, under hvilken form den än uppenbarar sig.

Under de tidigare åren af hertiginnans af Östergötland vistelse i Sverige inköpte hennes gemål åt henne en icke långt utanför Helsingborg naturskönt belägen egendom, där ett lustslott för hennes och den hertigligen familjens sommarhvila uppfördes och fick namn af *Sofiero*. Här tillbragte hon tillsammans med sin gemål och de upp-

aldrig tröttnande intresse för främmandet af allmänt väl. Sålunda har hon redan som hertiginna i egenskap af beskyddarinna ställt sig i spetsen för fruntimmersskyddsföreningen i Kungsholms församling och sedermera förenat de olika församlingarnas skyddsföreningar till ett gemensamt helt, i hvars centralkomité hon länge varit och fortfarande är ordförande. Efter prinsessan Eugenie's död står »Sällskapet för

växande prinsarne under flere år den sköna sommartiden, njutande i fulla drag af stillheten och den storslagna naturen med de friska vindarne från Öresund. Marken åt sjösidan är i hög grad kuperad och sluttar terrasslikt mot stranden, öfvervuxen som den är af den präktigaste löfskog, genom hvilken branta stigar slingra sig som ett nät. Från öfre våningen af slottet har man den härligaste utsikt utåt Sundet och Kattegat. I den så kallade »Paviljongen» vid Drottningholm hade ock vår konungafamilj, under sin hertigtid, sin älsklingsvistelse under en del somrar.

Drottningens vacklande hälsa nödgade henne emellertid att efter några år utbyta det svenska sommarhemmet mot olika kurorter i utlandet och att för öfrigt välja de närmare hufvudstaden belägna lustslotten till sin vistelseort. Särskildt har hon under senaste åren ofta för längre eller kortare tid dragit sig undan till det vid Edsviken landligt belägna Ulriksdal, där hon i stilla tillbakadragenhet sökt återhämta krafter för fortsatt arbete i den himmelske mästarens tjänst.

Några somrar har drottningen tillbragt på högt belägna platser i Norge, men sistlidne sommar valde hon sitt sommarhem i hjärtat af Småland, där den karga naturen och fattiga, men trefna och idoga befolkningen helt säkert utgjorde en slående motsats till hvad som förut kommit under hennes ögon. Hon fann sig emellertid väl och småländingarne kände sig lyckliga och stolta att inom sina landamären få för en kort tid hysa den af unga och gamla så högt uppburna drottningen. Konungen gjorde under tiden äfven ett besök hos drottningen på Hook och samma hem är, som bekant, äfven för innevarande sommar förhyrdt åt drottningen.

Vid påsktiden innevarande år begaf sig hennes majestät till Tyskland för att i dess blidare klimat tillbringa den i Sverige vanligen kalla och sena våren. *Honnef*, där en villa blifvit förhyrd för drottningens räkning och dit konungen sedan, till följd af den allvarsamma sjukdom, som träffade honom i södern, blef förflyttad, har för svenska läsare och läsarinor fått ett alldeles särskildt intresse, hvarför några ord här må nämnas också om denna för oss hittills föga kända ort.

Honnef ligger i Rhenprovinsen och är en vidsträckt plats med omkring 4,600 invånare, som, med undantag af 400 luteraner

Det yttre af Sofiahemmet.

Interiör från Sofiahemmet.

och 60 israeliter, tillhöra den katolska religionen. Den lilla staden vid stranden af Rhen, midt emot Rolandseck, omgifves af präktiga trädgårdar och vackra, skuggiga alléer. Det säges vara en af de vackraste och soligaste platser man kan tänka sig, skyddad af ett högt grönskande berg mot de skarpa nord- och östvindarne. Drottningen hade här genom en egendomlig skickelse, kommit att hyra Villa Thelen, som förut varit Honnef's sjukhem, hvarest alltså golf och väggar voro i hygieniskt afseende särdeles lämpligt anordnade. H. m:ts kända kunskaper i afseende på allt hvad till sjukvård hörer hade dessutom under otroligt kort tid förvandlat ena sidan af öfre våningen till ett afskildt sjukhem med tvänne nära belägna och likväl af en dragfri gång förenade sjukrum, så att under konungens sjukdom alltid förnyad frisk luft kunde gifvas den höge patienten. Ett litet sidorum vid ändan af gången midt emellan sängkamrarne gaf plats för servisen.

Den milda luften, det vackra landskapet och den idylliskt landtliga stillheten locka årligen talrika främlingar till Honnef, däribland särskildt många holländare, hvilka för längre eller kortare tid slå sig ned här. En mängd inbjudande, delvis eleganta villor, af hvilka några äfven uthyras, resa sig öfverallt. Vid Honnefs ståtliga kyrka är rest ett minnesmärke från kriget 1870—71. Honnef står i omedelbar förbindelse med preussiska statsbanan genom linien Köln—Niederlahnstein.

Vi afsluta denna ofullständiga skildring af ett rikt och verksamt lif med skalden

C. D. af Wirséns vackra sång till drottning Sofia:

Att när den mörknar,
lifvets rymd,
När glädjens sol bak
moln är skynd
Och tungt det käns att
vandras,
Bevara hjärtats himmel
klar,
Sig anförtro i Guds för-
var
Och tänka mest på andra:
Det är vår drottning
diadem
Och kvinnlig mildhets
statssystem.

Att äga hvarje dag och
stund
I tron sin fasta ankar-
grund
Och ordets huggnad bruka,
Att från den gyllne prak-
tens sal
Gå ned i fattigdomens
dal
Och söka upp de sjuka:
Det är vår drottning
hermelin
Och kvinnlig huldhets
pärlskrin.

Att akta Kristi kors för
mer
Än allt hvad världen har
och ger,
Att sänka djupt sin krona
I ödmjukhet och tålmod
Inför de helga droppar
blod,
Som världens skuld för-
sona:
Det är vår drottning
purpurskrud
Och kvinnlig prydnad
inför Gud.

Att fylla tyst en daglig plikt
Och låta hjärtats tillförsikt
Slå bortom tiden rötter,
Att — om ock kvald — ha inre fred
Och med Maria sitta ned
I ro vid Jesu fötter:
Det är den bästa lott och del
Och Sveriges drottningens kronjuvel.

L. S.

*—

Rader från ett minnesblad.

Antecknade af

Erny.

»Du kom, du såg — Du var ej van att vika,
Och hon blef din, Germanias blonda mö,
Men ej blott *din*, nej, hon blef vår tillika!
Den blomman, flyttad om till Mälarsjö,
Fast ammad under söderns sol, den milda,
Sig dock till nordens dotter snart skall bilda...»

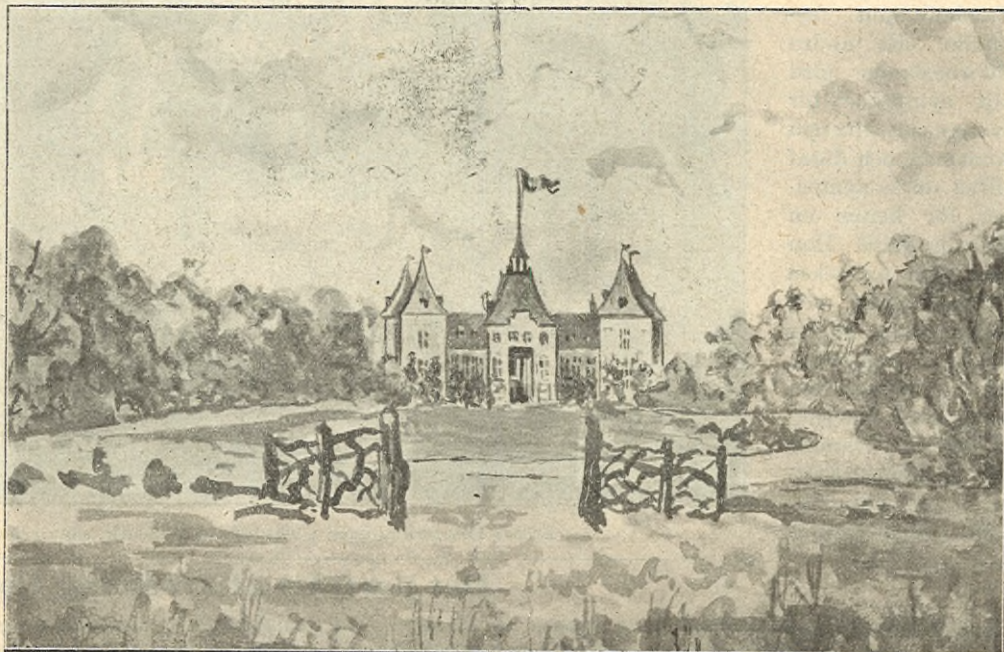
Så sjöng Herman Bjursten i ett festkväde till hertigen af Östergötland, prins Oscar, med anledning af den unge furstens lyckliga giljarefärd till Nassau år 1857.

»Och hon blef *din*...»

Det är mot en bakgrund af förtjusande tilldragelser, dessa ord teckna sig: prinsen kommer från höga nord och röfvar oemotståndligt den unga prinsessans hjärta — kanske det var hennes, som röfvade hans! — säkert är, att det var två *hjärtan*, icke blott två furstekronor, som klingade samman i en hymn, ackompanjerad af tvänne folks och dynastiers önmaste medkänslor. I Biebrich den 6 juni ser man en lysande, guldsmidd samling omgifva brudparet, vigselakten begynner och fortsätter, det är hofceremoniel, etikett, som vill på öffligt sätt binda det hela i stela former — *då*, just när prinsen sätter ringen på brudens finger, lutar han sig hastigt ned och kysser hennes hand! Aldrig hade man bevittnat något dylikt, »ceremonielet» är för ett ögonblick ohjälpligt splittradt, men det hotande tomrummet fylles af ett obetvingligt, gladt sorl, som sedan i högljudd förtjusning sprider sig ut öfver hela Nassau. Det säges med full visshet, att i det landet och utom dess gränser man ännu med en höjning på hufvudet och en varm glimt i ögat talar om den svenske prinsens raska galanteri, tjusande, äkt nordiska oförmåga att styra hjärtats rörelser.

Sällan har en furstebrud hälsats med sådant jubel i vårt Sverige som hertiginnan Sofia vid sin ankomst hit. Ryktet hade föregått henne, och om ryktet, som äfven i dess bästa gestalt aldrig är riktigt trovärdigt och pålitligt, fick man fastslå, att det denna gång sagt — alldeles för litet, så mycket det än med rätta försökt säga.

Nedtecknaren af dessa rader tillåter sig erinra, hvad hans föräldrar hörde yttras

Sofiero.

bland mängden af dem, som på närmare håll finga se prinsessan vid hennes landstigning i Stockholm:

»Så vacker... så vacker... så god hon ser ut!» susade det från mun till mun. Det var folket som krönte henne till sin älskingsfurstinna, och denna kröningsdiamant sitter ännu, vårdad af henne själf och den svenska nationen, i drottningdiademmet.

Det var vid denna tid mångt och mycket, som under tyngden af det politiska slagordet »allmänna missnöjet» tryckte sinnena — kanske mer i ledande Aftonbladsartiklar än i själfva verkligheten.

Huru som helst, betecknande är hvad en af oppositionens märkesmän, Crusenstolpe, i juni 1857 skriver i sina »Ställningar och Förhållanden»:

»En tröstens ängel, i skepnad af prins Oscars unga brud, har... hit anländt och lifvat förhoppningar, nära att slockna, och öfver allt vunnit hjärtan, ej mindre i de höga anförvandternas krets än bland folket. Redan den hållning hon iakttog i det festliga emottagandets stund gjorde på allmänheten det fördelaktigaste intryck: Hon visade i sättet att besvara den hyllning, som ägnades hennes rang, att hon både uppfattar plikten att vara tacksam och förstår, huru den genom uppmärksamhet mot alla bör fullgöras med kvinnans behag och furstinnans värdighet. Hon har från första stunden hon beträdde sitt andra fäderneslands jord röjt sympatier för Sverige och sina nya landsmän, och därpå blifva deras sympatier för henne en naturlig följd. Hon äger dem nu också i rågadtt mått, och man skulle alltför mycket missräkna sig på hennes fina urskilning och säkra takt — framför allt på hennes hjärta! — om man tvekade i förutsättningen

»Paviljongen» vid Drottningholm,

gen, det hon skall veta att äfven bibehålla dem allt framgent...»

Man ser, att satsen, som förklarar »ingen vara profet i sitt eget land», någon gång kan komma grymt på skam!

Hvad tänktes, hvad kändes, hvad skrefs icke under det sinnesuppryckande och själsvärmande intrycket af prinsessan Sofias hitkomst! Det var som Crusenstolpe sade, att »både kända skaldar och okända poetisor strängade sina lyror till lofkväden».

Det vore naturligen för mycket att hämta

6 juni 1857 och som under titeln: »Till H. H. Prinsessan Sofia på dess förmälningdag» är införlifvad i författarens diktsamling »Gefion» (1858) — det är värdiga, sköna ord, i hvilka författaren ej blott gjort sig till skald, utan äfven till sannspådd »siare» — se här:

»Steg du ej ofta från palatsets salar —
Från höghetens och flärdens villor skild —
Och bar omkring till nödens skumma dalar
En himmelsk tröst, försonande och mild?
Och glädjen blommade på nytt, och sorgen
För strålen ur ditt ljufva öga vek...

Från Drottningens vistelse vid Hook, sommaren 1895.

Du finna skall ett folk,
som lätt man vinner,
Om man med kärlek
hastar det emot,
Du finna skall en tro,
som ej förbrinner,
Om stormen också kommer
med sitt hot.
Och Engelbrekts och
Vasas dalar gröna,
Bekrönta utaf furuskogens
prakt,
De skola ställa upp en
riddarvakt,
Åt Nassaus dotter, åt
den unga sköna!»

Himlen vare lofvad,
furstinnan-drottningen och hennes svenska folk ha i ömsesidig hängifvenhet gjort en stor, välsignad sanning af dessa ord!

Det porträtt af drottning Sofia,

hvilket som lösplanssch medföljer detta nummer, är en med h. m:t konungens eget ynnestfulla medgifvande för Iduns räkning verkställd reproduktion af Hugo Salmsons utmärkta pastellporträtt, hvilket intager hedersplatsen i konungens arbetsrum å Stockholms slott.

ENEROTH & Co.
Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON"
*** GÖTEBORG.

rekommendera sitt allmänt erkända
LUTPULVER
→ fritt från klor ←

Lutpulvret begagnas vid lak eller tvätt i stället för bästa och renaste aska. Användningssättet alldeles samma som med vanlig asklut, och
SÄP-PULVER (fritt från klor).

Sparar **penningar.**
Sparar **arbete.**
Sparar **kläder** och
ersätter såpa eller tvål.